

Як у дитячому садку організувати інклюзивний простір: дії директора

Горбенко Інна, психолог,
канд.пед.наук,
співзасновник приватного ЗДО
“Сад можливостей “Щастя Кідс”

Крок 1. Усвідомлення філософії інклюзивного навчання

Інклюзивне навчання – навчання, яке охоплює **УСІХ** дітей групи

Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (Стаття 24)

- Інклюзивна освіта як засіб для забезпечення **поваги до людської багатоманітності** і повного розвитку талантів і творчих здібностей дітей.
- Процес **збільшення участі** в освітньому процесі для **УСІХ учнів**, де особлива увага приділяється дітям, які найбільше піддаються ризику бути виключеними з освітнього процесу

Методика «Лялька-персона»

інклюзивне навчання - система освітніх послуг, гарантованих державою, **що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності** людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників

особа з особливими освітніми потребами - особа, **яка потребує** додаткової постійної чи тимчасової **підтримки** в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту

Крок 2. Вивчення законодавчого та нормативно-правого забезпечення

Ст.20 “Інклюзивне навчання”

Заклади освіти за потреби утворюють інклюзивні та/або спеціальні групи і класи для навчання осіб з особливими освітніми потребами. **У разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків така група або клас утворюється в обов’язковому порядку.**

- **Закон України** від **06.09.2018 2541-VIII** «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг»
- **Постанова КМУ** від 10 квітня 2019 р. № 530 «Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти»
- **Лист МОН** України №1/9-409 від 26.06.2019 «Щодо організації інклюзивного навчання у закладах освіти у 2019/2020 навчальному році»
- **Лист МОН** України №1/9-419 від 02.07.2019 "Щодо організації діяльності закладів освіти, що забезпечують здобуття дошкільної освіти у 2019/2020 навчальному році"

Наказ МОН 06.02.2015 № 104/52

Про затвердження Порядку комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах

- 8. Наповнюваність інклюзивної групи в дошкільному навчальному закладі становить **до 15 осіб**, з них - **1-3 дитини з особливими освітніми потребами**, у тому числі з інвалідністю.
- 9. Діти з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, можуть перебувати в інклюзивній групі дошкільного навчального закладу до 7 (8) років відповідно до висновку психолого-медико-педагогічної консультації залежно від рівня та ступеня порушення.

Порядок організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти

- 5. Для забезпечення ефективності освітнього процесу в інклюзивних групах кількість дітей з особливими освітніми потребами має становити не більше трьох осіб, зокрема:
- **одна - три** дитини з числа дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, із затримкою психічного розвитку, зниженим зором, слухом, легкими інтелектуальними порушеннями тощо;
- **не більше двох осіб** з числа дітей сліпих, глухих, з тяжкими порушеннями мовлення тощо;
- **не більше однієї дитини** із складними порушеннями розвитку.

Порядок організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти

- Для забезпечення індивідуалізації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами **відповідно до висновку інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку** розвитку дитини, індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю (за наявності) складається **індивідуальна програма розвитку** за формою згідно з додатком.

Коли складається і на який період?

- Індивідуальна програма розвитку складається на навчальний рік, затверджується директором закладу дошкільної освіти, погоджується батьками або іншими законними представниками дитини та переглядається тричі на рік (у разі потреби частіше) з метою її коригування.

Крок 3. Створення команди супроводу

- Наказ МОН від 08.06.2018 р. № 609 Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти

Співпраця з ІРЦ

- Працівники інклюзивно-ресурсного центру за запитом закладу дошкільної освіти надають консультації з питань організації інклюзивного навчання, беруть участь у засіданні команди психолого-педагогічного супроводу.

Положення про інклюзивно-ресурсні центри

- 5) **надання консультацій** та взаємодія з педагогічними працівниками закладів освіти з питань організації інклюзивного навчання;
- 6) **надання методичної допомоги** педагогічним працівникам закладів освіти, батькам дітей з особливими освітніми потребами щодо особливостей організації надання психолого-педагогічної допомоги таким дітям;
- 7) **взаємодія з педагогічними працівниками закладів освіти щодо виконання рекомендацій**, зазначених у висновку центру, проведення оцінки розвитку дитини з особливими освітніми потребами;

Асистент вихователя

- У разі утворення інклюзивної групи вводиться посада асистента вихователя, який забезпечує особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу, бере участь у розробленні та виконанні індивідуальної програми розвитку, адаптує навчальні матеріали з урахуванням особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами.
- Посада асистента вихователя інклюзивної групи закладу дошкільної освіти вводиться з розрахунку **одна штатна одиниця на одну інклюзивну групу.**

Асистент дитини

- За рекомендаціями інклюзивно-ресурсного центру та письмовою заявою одного з батьків або іншого законного представника дитини заклад дошкільної освіти забезпечує доступ до освітнього процесу **асистента дитини** з особливими освітніми потребами. Асистент дитини з особливими освітніми потребами проходить медичний огляд відповідно до вимог законодавства.

Педагогічне навантаження

- вихователя інклюзивної групи, групи компенсуючого типу - 25 годин;
- асистента вихователя інклюзивної групи - 36 годин

Оплата праці - 10-12 тарифні розряди

Крок 4. Створення умов

Директор закладу дошкільної освіти несе відповідальність за організацію та якість освіти, зокрема інклюзивної.

4. Засновник (засновники) закладу дошкільної освіти за умови утворення інклюзивної групи має забезпечити в установленому законодавством порядку:
 - приведення території закладу, будівель та приміщень у відповідність із вимогами державних будівельних норм щодо закладів дошкільної освіти та інклюзивності;

- створення відповідної матеріально-технічної та навчально-методичної бази, у тому числі необхідні навчально-методичні і навчально-наочні посібники, навчально-дидактичне та ігрове обладнання;
- утримання відповідного штату працівників, зокрема асистента вихователя інклюзивної групи;
- облаштування ресурсної кімнати для проведення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять.

ДОСТУПНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ДЛЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

6. Будівлі, споруди і приміщення закладів освіти повинні **відповідати вимогам доступності** згідно з державними будівельними нормами і стандартами.

7. Проектування, будівництво та реконструкція будівель, споруд, приміщень закладів освіти здійснюються **з урахуванням принципів універсального дизайну та/або розумного пристосування**

універсальний дизайн у сфері освіти - дизайн предметів, навколишнього середовища, освітніх програм та послуг, що забезпечує їх максимальну придатність для використання всіма особами без необхідної адаптації чи спеціального дизайну;

розумне пристосування - запровадження, якщо це потрібно в конкретному випадку, необхідних модифікацій і адаптацій з метою забезпечення реалізації особами з особливими освітніми потребами конституційного права на освіту нарівні з іншими особами;

Київ 2015

Наказ Мінрегіонбуду від 25.04.2018 №106
ДБН В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади
освіти»

Наказ від 30.11.2018 № 327
«Про затвердження ДБН В.2.2-40:2018 Будинки і
споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні
положення»

Лист МОН від 05 квітня 2019 року №1/9-223 «Щодо
забезпечення доступності закладів освіти для осіб з
особливими освітніми потребами».

Забезпечення корекційно-розвиткової складової освітнього процесу

- 7. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до індивідуальної програми розвитку та висновку інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини.
- Залежно від віку дитини, ступеня складності порушень та з урахуванням її індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності передбачається **від двох до восьми** психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять на тиждень відповідно до висновку інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини.

**Згідно із Законом №2621-VIII від 22.11.2018
внесено зміни до Бюджетного кодексу**

**Стаття 103-3. Субвенція на надання державної підтримки
особам з особливими освітніми потребами**

За рахунок субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами здійснюються видатки на:

1) оплату праці фахівців (перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України) на основі укладених цивільно-правових договорів за: проведення (надання) психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) відповідно до індивідуальних програм розвитку для осіб з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в інклюзивних класах (групах) **закладів дошкільної та загальної середньої освіти;**

надання психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових послуг із забезпечення освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в інклюзивних та спеціальних класах (групах) **закладів позашкільної**, професійної (професійно-технічної) освіти, вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації державної та комунальної власності.

2) придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку, для осіб з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в інклюзивних та спеціальних класах (групах) закладів дошкільної та загальної середньої освіти (крім закладів дошкільної освіти (ясел-садків) компенсуючого типу, будинків дитини, закладів дошкільної освіти (дитячих будинків) інтернатного типу, спеціальних шкіл, санаторних шкіл, навчально-реабілітаційних центрів), закладів позашкільної, професійної (професійно-технічної) освіти, вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації державної та комунальної власності.

3) **оснащення кабінетів та/або ресурсних кімнат** у відповідних закладах освіти та інклюзивно-ресурсних центрах для надання психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових послуг особам з особливими освітніми потребами (придбання методичного, навчального та програмного забезпечення, предметів, матеріалів і обладнання, у тому числі довгострокового користування).

Залишки коштів за субвенцією на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами на кінець бюджетного періоду **зберігаються на рахунках відповідних місцевих бюджетів** і використовуються у наступному бюджетному періоді
3
урахуванням цільового призначення субвенції.

Фінансування

- **Постанова КМУ** від 27 лютого 2019 р. N 129 Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у 2019 році

НАКАЗ МОН України від 01.04.2019 № 423 "Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних групах закладів дошкільної освіти".

Постанова КМУ від 14 лютого 2018 р. № 72 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1096

За роботу в інклюзивних класах (групах) у закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної) та вищої освіти –
у граничному розмірі 20 відсотків.

Зазначена доплата встановлюється педагогічним працівникам та помічникам вихователів **тільки за години роботи у цих класах (групах).**

Крок 5. Налагодження співпраці з батьками

MCFR

Цифрове видавництво

Крок 6. Підготовка педагогів

Інклюзивна освіта

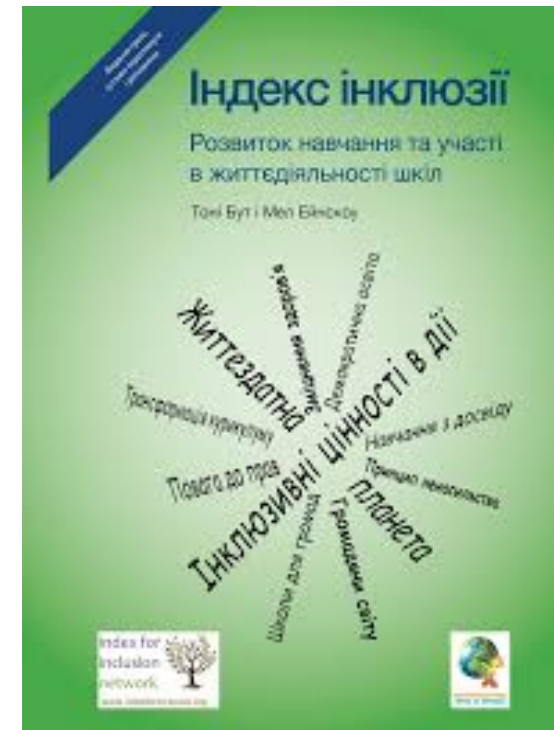
Інклюзія – це безперервний процес навчання та повноцінної участі всіх дітей і дорослих у житті навчального закладу.

Подолання бар'єрів на шляху до участі

Забезпечення додаткових ресурсів на підтримку багатоманітності

Формування інклюзивних цінностей

(Т. Бут, М. Ейнскоу, 2006р.)

MCFR

Цифрове видавництво

Дякую за увагу!

Огляд змін законодавства
та коментарі розробників нормативних документів

Алгоритми управлінських дій:
освітній процес, громадське самоврядування, державний нагляд

Приклади обчислення
розміру заробітної плати, кількості штатних одиниць, посад

Зразки локальних документів
з адміністративно-господарських, фінансових, кадрових питань

Рекомендації
з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, цивільного захисту

Поради експертів
з урахуванням річної циклограми діяльності закладу